

Research Paper

The Effectiveness of Unified Protocol for Transdiagnostic Treatment on Emotion Regulation and Parent-Child Relationship of Parents of Children with special learning disorder

Soroush Ranjbar^{1*}

1. Ph.D student, Department of Psychology and Education of Exceptional Children, Faculty of Psychology and Education, University of Tehran, Tehran, Iran.

Use your device to scan and read article online

Article Info:
Received: 2024/07/09
Accepted: 2024/09/07
Available Online: 2024/09/19

Citation: Ranjbar, S. (2024). [The Effectiveness of Unified Protocol for Transdiagnostic Treatment on Emotion Regulation and Parent-Child Relationship of Parents of Children with special learning disorder (Persian)]. *Journal of Learning Disabilities*, 13 (4):12-23. <https://doi.org/10.22098/jld.2024.15431.2177>

[10.22098/jld.2024.15431.2177](https://doi.org/10.22098/jld.2024.15431.2177)

Extended Abstract

1. Introduction

Specific Learning Disorder (SLD) is recognized as one of the neurodevelopmental disorders, accompanied by a wide range of academic, emotional, psychological, and familial issues. Various studies in recent years have indicated that, in addition to affecting children, SLD also presents unique challenges and problems for parents. In a study by Zidan (2022), it was shown that parents of children with SLD experience significant negative emotions and stress, and they emphasized the necessity of educational programs aimed at empowering parents. Given the special conditions of children with SLD and the accompanying psychological and emotional consequences for parents, it is crucial to identify influential variables and implement supportive and educational programs to empower parents. One of the influential variables in the mental health and psychological well-being of parents is the ability to regulate emotions. Emotion regulation is a cognitive process that involves reinterpreting the meaning of an emotional stimulus to reduce its emotional impact. Overall, the results of various studies indicate that parents of children with SLD use more maladaptive emotion regulation strategies (Zemestani, 2023). Another variable that has attracted researchers' attention in recent years is the parent-child relationship. Given that children with SLD create numerous challenges for parents, the quality of their parent-child relationship is significantly affected. One of the effective and efficient treatments is the Unified

Protocol approach. Therefore, the present study aimed to investigate the effectiveness of the Unified Protocol program on emotion regulation and the parent-child relationship among parents of children with SLD.

2. Materials and Methods

The present study utilized an experimental design with a pre-test, post-test, and control group. The statistical population of this study included all parents of children with SLD in Tehran. Using a convenience sampling method and based on inclusion criteria, 30 parents were selected as the sample group. The sample group was randomly divided into two groups: experimental (15) and control (15). The experimental group received the Unified Transdiagnostic Treatment intervention program, while the control group did not receive any program. However, after conducting the study, an intervention program was also implemented for the control group to adhere to ethical research considerations.

In this study, after coordination and referral to the Specific Learning Disorder Center in Tehran, 30 individuals were selected as the sample group based on the inclusion criteria. Subsequently, the selected sample group was randomly divided into two groups: an experimental group (15) and a control group (15). Then, a pre-test was conducted on both the experimental and control groups using research instruments, including the Parent-Child Relationship Scale and Emotion Regulation Scale. Following this, the transdiagnostic integrative therapeutic program was implemented in 10 sessions for the experimental group, while the control group did not receive any

*Corresponding Author:

Soroush Ranjbar

Address: Department of Psychology and Education of Exceptional Children, Faculty of Psychology and Education, University of Tehran, Tehran, Iran.

Tel: +98 (910) 2772198

E-mail: sranjbar@ut.ac.ir

program. In the final stage, a post-test was administered to both the experimental and control groups using the research instruments.

In the present study, ethical considerations included obtaining full consent for participation in the research, informing participants about the duration and conditions of the study, maintaining confidentiality at all stages and after the research, and allowing participants to withdraw at any point during the study if they wished not to continue.

Table 1. ANCOVA Test in the Context of MANCOVA to Assess the Effectiveness of the Intervention on Emotion Regulation and Parent-Child Relationship

Source of Change	Dependent Variable	Sum of Squares	Degrees of Freedom	Mean Square	F Value	p Value	Effect Size
Emotion Regulation	Reappraisal	8.34	1	9.77	6.18	0.026	0.204
	Suppression	26.45	1	27.54	12.32	0.004	0.321
Parent-Child Relationship	Conflict	12.45	1	12.45	9.42	0.003	0.323
	Intimacy	0.64	1	0.64	0.37	0.542	0.016

4. Discussion and Conclusion

The results indicated that the effectiveness of the Unified Transdiagnostic Treatment intervention on two components of emotion regulation, including reappraisal and suppression, and two components of the parent-child relationship, including conflict and intimacy, was confirmed ($p < 0.05$). The adjusted means (post-test mean with pre-test score control) showed that the post-test mean of the experimental group for the two components of emotion regulation (reappraisal and suppression) was significantly different from the control group. Additionally, comparing the adjusted means of the parent-child interaction components in the groups with the Bonferroni test showed that the post-test mean of the experimental group for the two components of conflict and intimacy was significantly different from the control group.

The aim of the present study was to investigate the effectiveness of the Unified Transdiagnostic Treatment program on emotion regulation and the parent-child relationship of parents of children with SLD. The results of this study showed that the Unified Transdiagnostic Treatment program was effective on emotion regulation and the parent-child relationship of parents of children with SLD. In explaining the obtained results regarding the effectiveness of the Unified Transdiagnostic Treatment program on emotion regulation, it can be stated that the Unified Transdiagnostic Treatment program examines the complex interaction between parents' emotion regulation, child behavior, and family dynamics. By

3. Results

To compare the experimental and control groups after the intervention, multivariate analysis of covariance (MANCOVA) was used. Initially, the assumptions of the covariance analysis test (normality, homogeneity of regression slopes, homogeneity of variances, and homogeneity of variance-covariance matrices) were examined.

using reappraisal strategies, it helps parents of children with SLD reassess their emotions and employ adaptive strategies. Additionally, in explaining the obtained results regarding the effectiveness of the Unified Transdiagnostic Treatment program on the parent-child relationship, it can be stated that the program reconstructs and reestablishes the mutual relationship between parents and children and identifies and corrects dysfunctional communication cycles. By correcting dysfunctional communication cycles and replacing them with efficient and adaptive ones, the relationship between parents and children is repaired and improved. Given the effectiveness of the Unified Transdiagnostic Treatment intervention program, it is recommended that specialists and therapists use this intervention program in the treatment process.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

Ethical principles were adhered to in this study.

Funding

This research did not receive any financial support from any private or governmental organization.

Authors' contributions

All stages of design, implementation, and writing of all sections of this research were carried out by the first author.

Conflicts of interest

According to the author, this article has no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

اثر بخشی برنامه مداخله‌ای فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک والدین
کودکان دارای اختلال یادگیری خاصسروش رنجبر*^۱

۱. دانشجوی دکتری، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

استاددهی: رنجبر، س. (۱۴۰۳). اثر بخشی برنامه مداخله‌ای فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص. فصلنامه ناتوانی‌های یادگیری، ۱۳ (۴): ۲۳-۱۲. <https://doi.org/10.22098/jld.2024.15431.2177>

doi 10.22098/jld.2024.15431.2177

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی اثر بخشی برنامه مداخله‌ای فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص بود.

روش‌ها: روش پژوهش حاضر، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص شهر تهران در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ تشکیل دادند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس از بین والدین کودکان دارای اختلال یادگیری تعداد ۳۰ نفر به عنوان گروه نمونه با توجه به ملاک‌های ورود به پژوهش انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند. ابزارهای پژوهش پرسشنامه تنظیم هیجان گراس و جان (۲۰۰۳) مقیاس رابطه والد-کودک پیاننا (۱۹۹۴) بود. برنامه مداخله فراتشخیص یکپارچه‌نگر در قالب ۱۰ جلسه و طی دو ماه بر روی گروه آزمایش اجرا شد اما گروه کنترل هیچ مداخله‌ای را دریافت نکردند. تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۸ در دو بخش توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (تحلیل کوواریانس چند متغیره) انجام پذیرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد تفاوت معناداری بین گروه‌ها در تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک وجود دارد. میانگین تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک گروه آزمایش در پس‌آزمون در مقایسه با گروه کنترل، بیشتر بود ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان نتیجه گرفت که برنامه مداخله‌ای فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص اثر بخش بوده، لذا استفاده و به‌کارگیری برنامه مداخله‌ای فراتشخیص یکپارچه‌نگر در فرآیند درمان و آموزش پیشنهاد می‌شود.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۷

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۲۹

کلیدواژه‌ها:

فراتشخیص یکپارچه‌نگر، تنظیم هیجان، رابطه والد-کودک، والدین، اختلال یادگیری خاص

مقدمه

دارد. دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص علاوه بر این که وجود اینکه از بهره هوشی نرمالی برخوردار هستند و محرومیت محیطی، فرهنگی و اجتماعی خاصی ندارند به‌طور قابل ملاحظه‌ای بین ظرفیت هوشی و عملکرد تحصیلی آن‌ها تفاوت وجود دارد (زیدان، ۲۰۲۳).

1. Special Learning Disorder
2. Zidan

اختلال یادگیری خاص^۱، به عنوان یکی از اختلالات عصبی رشدی شناخته می‌شود که با طیف گسترده‌ای از مشکلات تحصیلی، هیجانی، روانی و خانوادگی همراه است. دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص همواره در طول دوران تحصیل شکست‌ها و ناکامی‌های فراوانی را تجربه خواهند کرد که پیامدهای روان‌شناختی و هیجانی را به همراه

* نویسنده مسئول:

سروش رنجبر

نشانی: گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

تلفن: ۲۷۷۲۱۹۸ (۹۱۰) ۹۸+

پست الکترونیکی: sranjbar@ut.ac.ir

ناتوانی‌های یادگیری

پژوهش‌های مختلف در سال‌های اخیر حاکی از آن است اختلال یادگیری خاص علاوه بر کودکان، والدین را نیز با چالش‌ها و مشکلات خاصی مواجه می‌کند. در پژوهشی **فیناردی، پالیاری و فینچام^۱** (۲۰۲۲) نشان دادند والدین دارای کودکان با اختلال یادگیری خاص هیجان‌های منفی و استرس‌های فراوانی را تجربه می‌کنند و همواره بر لزوم برنامه‌های آموزشی در جهت توانمندسازی والدین تأکید نمودند. والدین دارای کودکان با اختلال یادگیری خاص در مقایسه با والدین کودکان عادی، با توجه به شرایط خاص این کودکان استرس، اضطراب و فشار روانی بسیار زیادی را تجربه می‌کنند (**آورما^۲ و همکاران، ۲۰۲۱**). به‌طور کلی والدین کودکان با اختلال یادگیری در مقایسه با والدین کودکان بدون اختلال یادگیری، تیدگی و مشکلات روان‌شناختی و هیجانی بیشتری را تجربه می‌کنند (**ریمرسما^۳ و همکاران، ۲۰۲۲**). با توجه به شرایط ویژه کودکان اختلال یادگیری و پیامدهای روانی و هیجانی همراه آن برای والدین، لزوم شناسایی متغیرهای مؤثر و اجرای برنامه‌های حمایتی و آموزشی برای توانمندسازی والدین بسیار ضروری است.

یکی از متغیرهای تأثیرگذار در سلامت روان^۴ و بهزیستی روان‌شناختی والدین، توانایی تنظیم هیجان^۵ است. فرآیند تنظیم هیجان در پاسخ به محرک‌ها و اتفاقات محیطی، هیجان‌ات مثبت و منفی را افزایش یا کاهش می‌دهد. تنظیم هیجان یک فرآیند شناختی شامل تفسیر مجدد معنای یک محرک عاطفی برای کاهش تأثیر آن تعریف شده است (**سالجو و باجزات و اونوکا^۶**، ۲۰۲۱). همچنین **یانگ، ساندمن و کراسک^۷** (۲۰۱۹) تنظیم هیجان را مجموعه راهبردهای هیجانی تعریف نمودند که در موقعیت‌های هیجانی، به افراد کمک می‌کنند به‌طور سازگارانه‌تری مقابله نمایند. تنظیم هیجان علاوه بر تأثیرات مثبت بر بهزیستی روان‌شناختی، موجب بهبود سلامت جسمانی می‌شود (**جان و گراس، ۲۰۰۸**؛ به نقل از **عصاره و همکاران، ۱۴۰۳**) و نقص در آن با اختلالات درون‌ریز (مانند افسردگی، اضطراب، انزوای اجتماعی) و اختلالات برون‌ریز (مانند بزهکاری و رفتار پرخاشگرانه) ارتباط دارد (**نیکبخت و همکاران، ۱۴۰۳**) تنظیم هیجانی شامل همه راهبردهای آگاهانه و غیر آگاهانه است که در جهت افزایش، حفظ و کاهش مؤلفه‌های هیجانی، شناختی و رفتاری یک پاسخ هیجانی به کار برده می‌شود (**محمدی و همکاران، ۱۴۰۱**). به‌طور کلی افرادی که از راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان استفاده می‌کنند، به‌طور کارآمدتری احساسات و رفتارهای خود را در موقعیت‌های مختلف کنترل و مدیریت می‌کنند و رفتارهای سازگارانه‌تری را از خود نشان می‌دهند (**کوئینترو، آلوارز و رستریو^۸**، ۲۰۲۲). همچنین افرادی که در تنظیم هیجان نقص دارند، در پردازش شناختی اطلاعات هیجانی و مواجهه با وقایع استرس‌زای زندگی، از توانایی تنظیم و کاهش عواطف منفی پایین‌تری برخوردار هستند (**حاتری**

و همکاران، ۱۴۰۱). بررسی متون و مطالعات روان‌شناختی نشان می‌دهد که تنظیم هیجان عامل مهمی در تعیین سلامتی و داشتن عملکرد موفق در تعاملات اجتماعی است (**دریکوند و همکاران، ۱۴۰۳**). با توجه به اینکه والدین کودکان دارای اختلال یادگیری همواره هیجان‌های منفی را تجربه می‌کنند و از راهبردهای هیجانی ناسازگارانه استفاده می‌کنند. در همین راستا نتایج پژوهش **زمنستانی^۹** (۱۴۰۲) نشان داد والدین کودکان با اختلال یادگیری از راهبردهای ناسازگارانه تنظیم هیجان بیشتری استفاده می‌کنند. به‌طور کلی پژوهش‌های مختلف بیانگر نقص والدین کودکان با اختلال یادگیری در تنظیم هیجان است (**زیمر^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۲**). کودکانی که والدین آن‌ها در تنظیم هیجان نقص دارند مشکلات هیجانی و رفتاری بیشتری را تجربه می‌کنند و از مهارت‌های اجتماعی و ارتباطات پایین‌تری برخوردار هستند (**مارتین^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۳**، **خو^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۰**). بنابراین، می‌توان بیان نمود والدینی که در تنظیم هیجان نقص دارند به‌طور مستقیم کودکان را نیز با چالش‌های خاصی مواجه می‌سازند، لذا لازم است برنامه‌های مداخله در جهت افزایش سطح تنظیم هیجان در والدین کودکان دارای اختلال یادگیری طراحی و اجرا شوند.

یکی دیگر از متغیرهایی که در سال‌های اخیر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته، رابطه والد-کودک^{۱۲} است. رابطه والد-کودک به عنوان یکی از متغیرهای تأثیرگذار در شناسایی میزان کیفیت روابط والدین با فرزندان در نظر گرفته می‌شود. رابطه والد-کودک شامل تعاملات مستمر و مداوم بین والدین و کودکان است که بر اساس عشق، اعتماد، و احترام متقابل شکل می‌گیرد (**ترانگ و همکاران، ۲۰۲۳**). رابطه والد-کودک از بدو تولد آغاز و به مرور زمان تغییر و تکامل می‌یابد، و همواره نقشی اساسی در شکل‌گیری شخصیت، خودباوری، و توانایی‌های اجتماعی کودک ایفا می‌کند. **هاسلام^{۱۳}** و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی نشان دادند رابطه والدگری ضعیف، تعارضات و مشکلات خانوادگی را افزایش می‌دهد و به شدت رشد کودکان را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. با توجه اینکه کودکان دارای اختلال یادگیری خاص چالش‌های فراوانی را برای والدین ایجاد می‌کنند، کیفیت رابطه والد کودک آن‌ها به شدت تحت تأثیر قرار می‌گیرد **توسلی و همکاران (۱۴۰۱)**.

1. Finardi, Paleari & Fincham
2. Auriemma
3. Riemersma & et al
4. Mental Health
5. Emotional Regulation
6. Salgo, Bajzát B, Unoka
7. Young, K. S., Sandman, C.F & Craske
8. Quintero, Alvarez-Perez & Restrepo-Escobar
9. zimer & et al
10. Martin
11. xu & et al
12. Parent-Child Relationship
13. Hasalam

ناتوانی‌های یادگیری

فراثشخیص یکپارچه‌نگر بر تنظیم هیجان انجام شد، نشان دادند درمان فراثشخیص یکپارچه‌نگر بر ابعاد مختلف تنظیم هیجان اثر بخش است. ساکیریس و برله (۲۰۱۹) در یک فراثلیل و پژوهش سیستماتیک، نتیجه گرفتند درمان فراثشخیص یکپارچه‌نگر به‌طور معناداری، بر کاهش اختلال‌های درون نمود و برون نمود مؤثر است. همچنین در پژوهشی دیگر پرنده و فلاورچانی (۱۴۰۱) نشان دادند درمان فراثشخیصی بر بهبود راهکارهای مقابله با استرس و رابطه والد کودک اثر بخش است. لذا می‌توان بیان نمود برنامه فراثشخیص یکپارچه‌نگر یکی از برنامه‌های مداخله‌ای مؤثر در توانمندسازی گروه‌های مختلف و درمان انواع اختلال‌های روانی به شمار می‌رود که لازم است مورد توجه و استفاده درمان‌گران و پژوهش‌گران قرار گیرد.

با توجه به پژوهش‌های انجام شده می‌توان بیان نمود والدین کودکان دارای اختلال یادگیری تجربه‌های هیجانی منفی، ارتباطات و تعاملات محدود و آسیب دیده‌ای با کودکان دارند و در موقعیت‌های مختلف از توانایی تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک پایین‌تری برخوردار هستند، لذا لزوم اجرای برنامه‌های آموزشی و مداخله‌ای جهت توانمندسازی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری و بهبود روابط و تعاملات خانوادگی و هیجانی لازم و ضروری به نظر می‌رسد. همچنین با توجه به اهمیت متغیرهای تنظیم هیجان و روابط والد-کودک در سلامت روان و اثربخشی برنامه مداخله‌ای فراثشخیص یکپارچه‌نگر، پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به این سؤال است که آیا برنامه فراثشخیص یکپارچه‌نگر بر تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک والدین کودکان دارای اختلال یادگیری اثر بخش است؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر، آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود.

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری در شهر تهران بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و بر اساس ملاک‌های ورود، تعداد ۳۰ نفر از والدین به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. گروه نمونه به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش (۱۵) و کنترل (۱۵) نفر تقسیم بندی شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل دارا بودن فرزند با تشخیص اختلال یادگیری، فرزندان با دامنه سنی ۹ تا ۱۲ سال (پایه‌های تحصیلی سوم تا ششم) و رضایت برای مشارکت در پژوهش و ملاک‌های خروج شامل دریافت برنامه مداخله‌ای همزمان، بیماری‌های

1. Unified Protocol Transdiagnostic Treatment
2. Kennedy & et al

روابط هیجانی سرد و مبهم و عدم بهره‌مندی از روابط صمیمی و گرم با والدین و وجود رفتارهای متناقض باعث افزایش مشکلات رفتاری و هیجانی کودکان می‌شود (شفیعی، هاشمی و شاهقلیان، ۱۳۹۷). والدین کودکان دارای اختلال یادگیری با توجه به اینکه همواره فرزندانانشان چالش‌ها، مشکلات و شکست‌های فراوانی را تجربه می‌کنند رابطه و تعامل منفی بین آن‌ها شکل خواهد گرفت. نتایج پژوهش چن و همکاران (۲۰۲۳) حاکی از آن است والدین کودکان دارای اختلال یادگیری، رابطه والد-کودک سازنده و مثبتی با فرزندان خود ندارند. این در حالی است که رابطه والد-کودک با افسردگی در کودکان رابطه منفی معناداری دارد به طوری که شیوع افسردگی در کودکانی که رابطه والد-کودک مناسبی ندارند، بیشتر است (آریان پور و نریمانی، ۱۴۰۰). لذا می‌توان نتیجه گرفت با توجه به اینکه والدین کودکان دارای اختلال یادگیری، رابطه والد-کودک سازنده و مثبتی ندارند لازم است طراحی و اجرای برنامه‌های مداخله‌ای و حمایتی در جهت افزایش رابطه والد-کودک سازنده و مثبت، مورد توجه پژوهش‌گران قرار گیرد.

تاکنون برنامه‌های مداخله‌ای فراوانی جهت توانمندسازی والدین دارای اختلال یادگیری طراحی و اجرا شده است. در این میان یکی از درمان‌های مؤثر و کارآمد، درمان مبتنی بر رویکرد فراثشخیص یکپارچه‌نگر است. برنامه درمانی فراثشخیص یکپارچه‌نگر با توجه به محدودیت‌های درمان‌های شناختی-رفتاری و در پاسخ به آن‌ها طراحی شده است (بارلو و همکاران، ۲۰۲۰). درمان فراثشخیص یکپارچه‌نگر، فرآیندهای تداوم بخش بین اختلالات را مفهوم سازی می‌کنند و در قالب یک پروتکل، راهبردهای درمانی لازم و مؤثر را تا حد امکان تسهیل و ارائه می‌نماید. پایه و زیر بنای اصلی درمان فراثشخیص تجربه‌های هیجانی و پاسخ مناسب به هیجان‌ها است و بر اصلاح راهبردهای ناسازگارانه تنظیم هیجان تأکید دارد. درمان فراثشخیص یکپارچه‌نگر به‌طور مشخص بر افزایش پاسخ‌های هیجانی مثبت و رفتارهای اجتماعی حمایت‌کننده والدین، مؤثر است (کندی و همکاران، ۲۰۲۲). این مداخله با ارائه راهکارها و روش‌هایی جامع و کارآمد در پی آن است علاوه بر تشخیص ارائه شده به تمام مسائل مراجع به صورت جامع و یکپارچه بپردازد (بارلو و همکاران، ۲۰۲۰). از مزایای اصلی و مهم درمان فراثشخیص یکپارچه‌نگر، خانواده محور بودن آن است. بر مبنای این رویکرد درمانی، خانواده به عنوان ستون اصلی مداخلات در نظر گرفته می‌شود و در فرآیند درمان نقش اساسی و مهمی را بر عهده دارد (علوی و همکاران، ۱۴۰۱). اثر بخشی درمان فراثشخیص یکپارچه‌نگر بر اختلال‌های روانی مختلف در پژوهش‌های متعددی نشان داده شده است. در همین راستا علوی و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی که با هدف بررسی اثر بخشی درمان

ناتوانی‌های یادگیری

درجه‌بندی می‌شود. دامنه نمرات این پرسشنامه بین ۱۰ تا ۷۰ قرار دارد. نمره بیشتر نشان دهنده بر خورداری بیشتر از تنظیم هیجان است. ضریب آلفای کرونباخ برای ارزیابی مجدد ۰/۷۹ و برای فرونشانی ۰/۷۳ و اعتبار بازآزمایی بعد از سه ماه برای کل مقیاس ۰/۶۹ گزارش شده است (گراس و جان، ۲۰۰۳). در ایران نیز ضریب آلفای کرونباخ برای ارزیابی مجدد، فرونشانی و همچنین کل مقیاس، به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۵۲، ۰/۷۱ گزارش شده است (قاسم‌پور، ایل بیگی و حسن‌زاده، ۱۳۹۱).

روش اجرا: پس از هماهنگی و مراجعه به مرکز اختلال یادگیری خاص شهر تهران تعداد (۳۰) نفر بر اساس ملاک‌های ورود، به عنوان گروه نمونه انتخاب و در مرحله بعد گروه نمونه انتخاب شده به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش (۱۵) و کنترل (۱۵) تقسیم شدند. سپس از دو گروه آزمایش و کنترل با استفاده از ابزارهای پژوهش شامل (مقیاس رابطه والد و کودک و تنظیم هیجان) از دو گروه آزمایش و کنترل پیش‌آزمون گرفته شد و پس از آن برنامه درمانی فراتشخیص یکپارچه‌نگر در قالب ۱۰ جلسه بر روی گروه آزمایش اجرا شد اما گروه کنترل هیچ برنامه‌ای را دریافت نکرد. در مرحله آخر نیز با استفاده از ابزارهای پژوهش از دو گروه آزمایش و کنترل پس‌آزمون گرفته شد.

در پژوهش حاضر ملاحظات اخلاقی پژوهش شامل رضایت کامل جهت شرکت در پژوهش، اطلاع در مورد مدت زمان و شرایط اجرا پژوهش به شرکت‌کنندگان، رعایت اصل رازداری در تمام مراحل و بعد از اجرای پژوهش امکان انصراف در طول پژوهش در صورت عدم تمایل برای ادامه، رعایت شد.

برنامه مداخله فراتشخیص یکپارچه نگر: برنامه مداخله فراتشخیص یکپارچه نگر توسط بارلو (۲۰۱۱) در قالب ۱۰ جلسه ارائه شده است. این جلسات طی دو ماه و نیم به صورت هر هفته ۱ جلسه اجرا خواهد شد.

خاصی که مانع حضور باشد و دو جلسه غیبت در طول اجرای مداخله بودند. گروه آزمایش برنامه مداخله فراتشخیص یکپارچه‌نگر را دریافت و گروه کنترل هیچ برنامه‌ای را دریافت نمودند. البته پس از اجرای پژوهش به جهت رعایت اخلاق پژوهشی برنامه مداخله‌ای برای گروه کنترل نیز اجرا شد.

مقیاس رابطه والد-کودک: مقیاس رابطه والد-کودک توسط پیناتا (۱۹۹۴) در دو فرم کوتاه و بلند طراحی و در سال ۱۳۸۶ توسط طهماسبیان ترجمه شد. این مقیاس یک پرسشنامه خود گزارش‌دهی است و نمره‌گذاری آن بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت است. فرم کوتاه این پرسشنامه مقیاس‌های کشمکش و صمیمیت را شامل می‌شود که شامل ۱۵ ماده سؤال است. سؤال‌های ۲، ۴، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۴ مربوط به مؤلفه کشمکش و باقی سؤال‌ها مربوط به مؤلفه صمیمیت است. نمره بیشتر در صمیمیت نشان دهنده رابطه والد و کودک مناسب و نمره بیشتر در کشمکش نشان دهنده رابطه والد و کودک نامناسب است. پیناتا (۲۰۱۱) در پژوهشی میزان آلفای کرونباخ این پرسشنامه را در هر یک از مؤلفه‌ها بین ۰/۶۹ تا ۰/۸۰ و همبستگی درونی هم بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۵ گزارش کرده‌اند. روایی این پرسشنامه توسط متخصصین ارزیابی شده است. در ایران هم روایی محتوایی مؤلفه‌ها بین ۰/۴۶ تا ۰/۸۴ و پایایی مؤلفه‌ها بین ۰/۶۰ تا ۰/۸۶ گزارش شد (ابارشی، مظاهری و پناغی، ۱۳۸۸). همچنین در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های کشمکش و صمیمیت به ترتیب ۰/۶۹ و ۰/۹۲ محاسبه شد.

پرسشنامه تنظیم هیجان: پرسشنامه تنظیم هیجان توسط گراس و جان (۲۰۰۳) تهیه شده است. این پرسشنامه دارای دو خرده مقیاس فرونشانی و ارزیابی مجدد است که سؤالات ۲، ۴، ۶ و ۹ خرده مقیاس فرونشانی و بقیه سؤالات خرده مقیاس ارزیابی مجدد را می‌سند. پاسخ‌ها بر اساس طیف لیکرت ۷ درجه‌ای، از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۷)

جدول ۱. محتوای جلسات برنامه فراتشخیص یکپارچه نگر (بارلو و همکاران، ۲۰۱۱)

جلسات	اهداف	محتوا
اول	معرفی و آشنایی با اهداف برنامه	معرفی برنامه آموزشی لزوم آموزش فرزندپروری به والدین در کودکان با نیاز ویژه چالش‌های اصلی با این کودکان در دوران کرونا شناسایی سه مشکل اصلی و تعیین شدت آن‌ها
دوم	آشنایی با رابطه هیجان و رفتار	آموزش مهارت‌های شناسایی هیجان و پیامدهای کارکردی و تأثیر آن بر رفتار
سوم	شناسایی واکنش‌های هیجانی	توصیف و تمرین مفهوم تجربه هیجانی در فرزندپروری / موقعیت‌های مشکل آفرین
چهارم	شناسایی واکنش‌های هیجانی در فرزندپروری	آگاهی والدین از واکنش‌های هیجانی خود تله‌های رایج هیجانی والدین
پنجم	آزمایش رفتاری هیجان محور	معرفی مفهوم عمل متضاد آزمایش‌های رفتاری هیجان محور در رابطه با اضطراب
ششم	آگاهی از احساسات بدنی	آشنایی با احساس جسمی و رابطه آن با هیجان معرفی و تمرین مواجهه حسی و آگاهی از احساس بدنی
هفتم	یجاد تفکر منعطف	معرفی مفهوم تفکر انعطاف‌پذیر آشنایی با تله‌های فکری
هشتم	مواجهه موقعیتی با هیجان	تمرین موقعیت‌های مشکل آفرین و مواجهه موقعیتی با هیجان
نهم	بهبود رابطه با کودک	تمرین عملی حل مسئله به جای رفتارهای فرزند پروری هیجانی غیر مؤثر معرفی رفتارهای فرزندپروری جایگزین
دهم	اتمام و مرور	تعمیم آموخته‌ها به موقعیت‌های مشکل آفرین سناریوهای متعدد

گرفته خواهد شد.

یافته‌ها

یافته‌های جمعیت شناختی نشان داد ۵۳٪ از شرکت کنندگان را مادران و ۴۶٪ را پدران تشکیل دادند. میانگین سن گروه مداخله برابر ۴۶/۰۹ و گروه کنترل برابر با ۴۵/۳۹ بود.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: در پژوهش حاضر جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی میانگین و انحراف معیار و شاخص‌های آمار استنباطی شامل تحلیل کواریانس چند متغیری (MANCOVA) استفاده شد. در تجزیه و تحلیل اطلاعات داده‌ها از نرم افزار SPSS (نسخه ۲۸) استفاده و سطح معناداری ۰/۰۵ در نظر

جدول ۲. آماره‌های توصیفی تنظیم هیجان و مؤلفه‌های آن به تفکیک گروه و زمان

متغیر	زمان	گروه آزمایش		گروه کنترل	
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد
ارزیابی مجدد	پیش آزمون	۳۰/۱۷	۲/۳۳	۳۱/۱۴	۱/۶۵
	پس آزمون	۳۷/۲۹	۲/۰۲	۳۱/۲۵	۳/۰۴
فرونشانی	پیش آزمون	۱۶/۳۴	۲/۳۰	۱۴/۳۰	۲/۱۲
	پس آزمون	۲۳/۱۵	۲/۷۲	۱۴/۵۳	۱/۹۰
کشمکش	پیش آزمون	۲۶/۳۶	۳/۸۱	۲۶/۴۵	۲/۶۱
	پس آزمون	۱۷/۱۵	۴/۲۴	۲۷/۵۰	۴/۰۵
صمیمیت	پیش آزمون	۲۶/۳۲	۲/۴۶	۲۷/۲۱	۲/۴۶
	پس آزمون	۳۳/۵۲	۲/۴۶	۲۷/۳۴	۲/۸۴

نرمال بودن توزیع نمرات برقرار است. نتایج آزمون لوین نیز نشان داد سطح معناداری برای تمامی متغیرها بیشتر از مقدار ۰/۰۵ بود و مفروضه همگنی مورد تأیید قرار گرفت ($p > 0.05$). نتایج بررسی مفروضه همگنی شیب‌های رگرسیونی از طریق بررسی اثر تعاملی نشان داد بین گروه و پیش آزمون متغیرها رد می‌شود و در نتیجه شیب‌های رگرسیونی در تمامی موارد همگن بودند و این مفروضه مورد تأیید قرار گرفت.

برای بررسی اثربخشی مداخله بر دو مؤلفه ارزیابی مجدد و فرونشانی از آزمون تحلیل کواریانس چندمتغیره (مانکوا) استفاده شد. نتایج آزمون همگنی ماتریس‌های واریانس-کواریانس (آزمون ام باکس) نشان داد مقدار آزمون ام باکس برابر با ۲/۳۲ بود که سطح معناداری متناظر با آن برابر با ۰/۰۶۴ بود که مفروضه همگنی ماتریس‌های واریانس-کواریانس در سطح خطای بیشتر از ۰/۰۵ برقرار بود ($p > 0.05$).

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده شد میانگین گروه مداخله مؤلفه‌های تنظیم هیجان در پس آزمون افزایش و میانگین مؤلفه کشمکش در پس آزمون کاهش و میانگین مؤلفه صمیمیت در پس آزمون افزایشی بود. اما میانگین گروه کنترل تغییر اندکی داشت.

برای مقایسه گروه آزمایش و کنترل پس از اجرای مداخله از تحلیل کواریانس چند متغیره استفاده شد. ابتدا پیش فرض‌های آزمون تحلیل کواریانس (نرمال بودن، همگنی شیب‌های رگرسیونی، همگنی واریانس‌ها و همگنی ماتریس‌های واریانس-کواریانس) بررسی شد برای این هدف ابتدا نرمال بودن توزیع با شاپیرو-ویلک، همگنی واریانس با آزمون لوین و برابری رابطه بین متغیر همپراش (پیش آزمون) و متغیر وابسته با آزمون همگنی شیب‌های رگرسیونی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج مربوط به آزمون شاپیرو-ویلک نشان داد متغیرهای پژوهش در گروه مداخله و گروه کنترل دارای توزیع نرمال بودند. بنابراین، فرض

جدول ۳. نتایج آزمون‌های چندمتغیره به منظور بررسی تفاوت بین ترکیب کلی نمره مؤلفه‌های تنظیم هیجان

منبع تغییر	نوع آزمون	ارزش	آماره F	درجه آزادی	مقدار p	اندازه اثر
گروه	اثر پیلایی	۰/۴۲۷	۶/۰۲	۳	۰/۰۰۳	۰/۳۳۰
	لامبدای ویلکز	۰/۵۱۸	۶/۰۲	۳	۰/۰۰۳	۰/۳۳۰
	اثر هتلینگ	۰/۶۶۵	۶/۰۲	۳	۰/۰۰۳	۰/۳۳۰
	بزرگترین ریشه روی	۰/۵۳۶	۶/۰۲	۳	۰/۰۰۳	۰/۳۳۰

برقرار بود و به طور کلی تفاوت معناداری در ترکیب خطی نمره مؤلفه‌های تنظیم بین دو گروه مشاهده شد ($p < 0.05$).

نتایج جدول ۳ نشان داد سطح معناداری آزمون لامبدای ویلکز و سایر آزمون‌های چندمتغیره کمتر از ۰/۰۵ بود که نشان داد اثر چندمتغیره

($p > 0.05$). همچنین نتایج آزمون های چندمتغیره به منظور بررسی تفاوت بین ترکیب کلی نمره مؤلفه های رابطه والد کودک نشان داد که سطح معناداری آزمون لامبدای ویلکز و سایر آزمون های چندمتغیره کمتر از 0.05 بود که نشان داد اثر چندمتغیره برقرار بود و به طور کلی تفاوت معناداری در ترکیب خطی نمره مؤلفه های رابطه والد- کودک بین دو گروه مشاهده شد ($p < 0.05$).

برای بررسی اثربخشی مداخله بر دو مؤلفه کشمکش و صمیمیت از آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره (مانکوا) استفاده شد. نتایج آزمون همگنی ماتریس های واریانس-کوواریانس (آزمون ام باکس) نشان داد مقدار آزمون ام باکس برابر با $31/29$ بود که سطح معناداری متناظر با آن برابر با $0/246$ بود که مفروضه همگنی ماتریس های واریانس-کوواریانس در سطح خطای بیشتر از $0/05$ برقرار بود

جدول ۴. آزمون تحلیل آنکوا در متن مانکوا به منظور سنجش اثربخشی مداخله بر مؤلفه های رابطه والد کودک

منبع تغییر	متغیر وابسته	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	مقدار p	اندازه اثر
گروه	کشمکش	۱۲/۴۵	۱	۱۲/۴۵	۹/۴۲	۰/۰۰۳	۰/۳۲۳
	صمیمیت	۰/۶۴	۱	۰/۶۴	۰/۳۷	۰/۵۴۲	۰/۰۱۶

در جدول ۵ نتایج آزمون تحلیل آنکوا در متن مانکوا برای بررسی اثربخشی مداخله فراتشخیص بر مؤلفه های تنظیم هیجان و رابطه والد و کودک آمده است.

نتایج جدول ۴ نشان داد اثربخشی مداخله فرزندپروری مثبت بر کشمکش و صمیمیت تأیید شد ($p < 0.05$). سطح معناداری به دست آمده برای مؤلفه های کشمکش و صمیمیت کمتر از سطح خطای آلفای 0.05 بود که نشان از اثربخشی مداخله داشت.

جدول ۵. آزمون تحلیل آنکوا در متن مانکوا به منظور سنجش اثربخشی مداخله بر مؤلفه های تنظیم هیجان و رابطه والد- کودک

منبع تغییر	متغیر وابسته	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	مقدار p	اندازه اثر
تنظیم هیجان	ارزیابی مجدد	۸/۳۴	۱	۹/۷۷	۶/۱۸	۰/۰۲۶	۰/۲۰۴
	فرونشانی	۲۶/۴۵	۱	۲۷/۵۴	۱۲/۳۲	۰/۰۰۴	۰/۳۲۱
رابطه والد کودک	کشمکش	۱۲/۴۵	۱	۱۲/۴۵	۹/۴۲	۰/۰۰۳	۰/۳۲۳
	صمیمیت	۰/۶۴	۱	۰/۶۴	۰/۳۷	۰/۵۴۲	۰/۰۱۶

نتایج جدول ۵ نشان داد اثربخشی مداخله فراتشخیص بر دو مؤلفه تنظیم هیجان شامل ارزیابی مجدد و فرونشانی و دو مؤلفه رابطه والد و کودک شامل کشمکش و صمیمیت تأیید شد ($p < 0.05$). سطح معناداری به دست آمده برای مؤلفه های ارزیابی مجدد و فرونشانی کمتر از سطح خطای آلفای 0.05 بود که نشان از اثربخشی مداخله بر مؤلفه ها داشت. میانگین های تعدیل شده (میانگین پس آزمون با کنترل نمره پیش آزمون) نشان داد میانگین پس آزمون گروه آزمایش برای دو مؤلفه تنظیم هیجان (ارزیابی مجدد و فرونشانی) به طور معناداری متفاوت از گروه کنترل بود. همچنین مقایسه میانگین های تعدیل شده مؤلفه های تعامل والد کودک در گروه ها با آزمون بونفرونی نشان داد میانگین پس آزمون گروه آزمایش برای دو مؤلفه کشمکش و صمیمیت به طور معناداری متفاوت از گروه کنترل بود.

فراتشخیص یکپارچه نگر بر تنظیم هیجان والدین کودکان دارای اختلال یادگیری بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد برنامه فراتشخیص یکپارچه نگر بر تنظیم هیجان والدین کودکان دارای اختلال یادگیری اثربخش بود. نتایج به دست آمده با نتایج پژوهش علوی و همکاران (۱۴۰۱)، آشنا و همکاران (۱۴۰۰)، بونا و وینر (۲۰۲۳)، سلری و همکاران (۲۰۲۳)، قاسم زاده و نقش (۲۰۲۰) همسو بود. در تبیین نتایج به دست آمده مبنی بر اثر بخشی برنامه فراتشخیص یکپارچه نگر بر تنظیم هیجان می توان بیان نمود برنامه فراتشخیص یکپارچه نگر تعامل پیچیده بین تنظیم هیجانی والدین، رفتار کودک و پویایی خانواده را مورد بررسی قرار می دهد و با استفاده از راهبردهای ارزیابی مجدد به والدین کودکان دارای اختلال یادگیری کمک می کند، هیجان ها و عواطف خود را دوباره ارزیابی نمایند و راهبردهای سازگارانه را به کار گیرد. درمان یکپارچه فراتشخیص بر کنترل تجارب ذهنی، هشیاری در لحظه، شناسایی ارزش های شخصی و عملیاتی سازی آن ها تأکید دارد و از این طریق به افراد کمک می کند تا هیجانات خود را به خوبی شناسایی و تجربه کنند (بارلو و همکاران، ۲۰۱۱).

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثر بخشی برنامه فراتشخیص یکپارچه نگر بر تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک والدین کودکان دارای اختلال یادگیری بود. سؤال اول پژوهش بررسی اثر بخشی برنامه

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثر بخشی برنامه فراتشخیص یکپارچه نگر بر تنظیم هیجان و رابطه والد-کودک والدین کودکان دارای اختلال یادگیری بود. سؤال اول پژوهش بررسی اثر بخشی برنامه

ناتوانی‌های یادگیری

حاصل از پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد بسیاری از مشکلات روان‌شناختی کودکان با تعاملات منفی با والدین ارتباط مستقیم دارد (هرونیس و همکاران، ۲۰۲۲). به‌طور کلی کودکان دارای اختلال یادگیری همواره هیجان‌های منفی و شکست‌های متعددی را تجربه می‌کنند و همین امر رابطه آن‌ها با والدین را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد (برانا، فومیکو و کارولین، ۲۰۲۴). این درحالی است که رابطه والد-کودک، اولین نمایش دنیای ارتباطات کودک است و یک رابطه مهم و حیاتی برای ایجاد امنیت و عشق در نظر گرفته می‌شود و شامل ترکیبی از رفتارها، احساسات و انتظارات است. درمان فراتشخیص به والدین کمک می‌کند تا مهارت‌های ارتباطی را تقویت کنند و به درستی به نیازهای عاطفی و روانی فرزندان خود پاسخ دهند از این طریق تنش‌ها کاهش و اعتماد و امنیت ادر کودکان افزایش یابد (علوی و همکاران، ۱۴۰۱).

تقویت مهارت‌های ارتباطی والدین و کودکان می‌تواند تأثیرات مثبت زیادی بر کیفیت روابط خانوادگی داشته باشد. همچنین درمان فراتشخیص یکپارچه‌نگر با افزایش مهارت‌های ارتباطی، مدیریت بهتر استرس و اضطراب، و شناسایی الگوهای منفی رفتاری به‌طور مؤثر می‌تواند به تقویت رابطه والد-کودک و افزایش سلامت روانی هر دو گروه منجر شود. در نهایت می‌توان بیان نمود برنامه فراتشخیص یکپارچه‌نگر تنظیم هیجان و تعامل والد-کودک را به عنوان یکی از متغیرهای مهم سلامت روان، افزایش و ارتقا می‌بخشد و والدین را در مقابل مشکلات و چالش‌های موجود توانمند و مقاوم می‌سازد.

هر پژوهشی محدودیت‌های پژوهش حاضر نیز از این قاعده مستثنی نیست. نمونه پژوهش حاضر محدود به مرکز اختلال یادگیری شهر تهران بود و همین امر تعمیم یافته‌ها را به جامعه محدود می‌کند. همچنین عدم اجرای مرحله پیگیری با توجه به شرایط زمانی و مکانی از دیگر محدودیت‌های پژوهش بود. بر این اساس پیشنهاد می‌شود برای افزایش تعمیم‌پذیری پژوهش‌های آینده با حجم نمونه بیشتر و متنوع‌تر انجام و مرحله پیگیری نیز اضافه شود. همچنین با توجه به اثربخشی برنامه مداخله‌ای فراتشخیص یکپارچه‌نگر پیشنهاد می‌شود متخصصان و درمانگران از برنامه مداخله‌ای فراتشخیص یکپارچه‌نگر در فرآیند درمان استفاده نمایند. علاوه بر این پیشنهاد می‌شود کارگاه‌هایی آموزشی جهت توانمندسازی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری طراحی و اجرا شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اصول اخلاقی تماماً در این مقاله رعایت شده است. شرکت‌کنندگان اجازه داشتند هر زمان که مایل بودند از پژوهش خارج شوند.

همچنین برنامه فراتشخیصی یکپارچه‌نگر با تقویت مهارت‌های هیجانی والدین و مدیریت احساسات، به والدین کمک می‌کند در مواجهه با موقعیت‌های مختلف، هیجان‌های خود را شناسایی و از راهبردهای سازگارانه هیجانی استفاده نمایند (آشنا و همکاران، ۱۴۰۰). برنامه مداخله‌ای فراتشخیص یکپارچه‌نگر، تکالیفی را برای مواجهه‌سازی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری با هیجان‌ناخوشایند در نظر گرفته است و با مواجهه تدریجی والدین با هیجان‌ناخوشایند و عدم سرکوب هیجان‌ها، به آن‌ها کمک می‌کند که مقابله مؤثرتری با هیجان‌ناخوشایند داشته و از تنظیم هیجان بیشتری برخوردار باشند. این مداخله، افکار، هیجان‌ها و رفتارها را به‌طور همزمان مورد بررسی قرار می‌دهد و افکار و هیجان‌های ناکارآمد را واکاوی و مورد ارزیابی قرار می‌دهد و از این طریق افکار و راهبردهای سازگارانه را جایگزین می‌کند (بارلو و همکاران، ۲۰۲۰). به‌طور کلی اثر بخشی درمان فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر تنظیم هیجان در پژوهش‌های مختلف نشان داده شده است. در پژوهشی فسخودی و همکاران (۱۴۰۰) نشان دادند برنامه فراتشخیص یکپارچه‌نگر در مقایسه با سایر مداخله‌های درمانی بر افزایش تنظیم هیجان بزرگسالان، اثربخش‌تر است. همچنین در پژوهشی دیگر علوی و همکاران (۱۴۰۱) نشان دادند برنامه فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر افزایش سطح تنظیم هیجان و اصلاح شیوه‌های فرزندپروری والدین اثر بخش است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت برنامه مداخله‌ای فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر افزایش تنظیم هیجان والدین کودکان دارای اختلال یادگیری اثربخش است.

سؤال دوم پژوهش بررسی اثر بخشی برنامه فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر رابطه والد-کودک والدین کودکان دارای اختلال یادگیری بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد برنامه فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر رابطه والد-کودک والدین کودکان دارای اختلال یادگیری اثربخش بود. نتایج به‌دست آمده با نتایج پژوهش پرنده و فلاورچانی (۱۴۰۱)، مهردادفر و همکاران (۱۴۰۲)، واشی، بوهر و ویس (۲۰۲۳)، فورسج و همکاران (۲۰۲۱) همسو بود. در تبیین نتایج به‌دست آمده مبنی بر اثر بخشی برنامه فراتشخیص یکپارچه‌نگر بر رابطه والد-کودک می‌توان بیان نمود برنامه فراتشخیص یکپارچه‌نگر رابطه متقابل بین والدین و کودک را بازنمای و بازسازی و چرخه‌های ناکارآمد ارتباطی را شناسایی و اصلاح می‌کند و با اصلاح چرخه‌های ناکارآمد ارتباطی و جایگزین کردن چرخه‌های کارآمد و سازگارانه، روابط والدین با کودک ترمیم و اصلاح می‌شود. همچنین برنامه فراتشخیص یکپارچه‌نگر، افکار ناکارآمد و خطاهای شناختی را به خوبی شناسایی می‌کند و والدین با شناخت و آگاهی از افکار ناکارآمد و خطاهای شناختی و اصلاح آن‌ها، رابطه خود با فرزند را به خوبی درک و اصلاح می‌کنند (پرنده و فلاورچانی، ۱۴۰۱). نتایج

حامی مالی

پژوهش حاضر هیچ گونه حمایت مالی از طرف نهاد یا سازمانی خصوصی یا دولتی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

تمام مراحل طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش بر عهده نویسنده اول بود.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافی ندارد.

منابع

آریاپوران، س.، و نریمانی، م. (۱۴۰۰). شیوع افسردگی در کودکان دچار اختلال یادگیری خاص: نقش ارتباط کودک-والد و کودک-معلم. *ناتوانی‌های یادگیری*، ۱۰(۳)، ۳۰۰-۳۱۵.

[DOI:10.32598/JLD.10.3.1]

آشنا، م.، بشارت، م.، ملیحی الذاکرنی، س.، و رافضی، ز. (۱۴۰۰). اثربخشی گروه درمانی فراتشخیصی یکپارچه بر راهبردهای تنظیم شناختی هیجان مادران کودکان مبتلا به سرطان، *علوم روان‌شناختی*، ۲۰(۱۰۴)، ۱۴۰۱-۱۳۸۳.

<http://psychologicalscience.ir/article-1-1104-fa.html>

ابارشی، ز.، طهماسیان، ک.، مظاهری، م.، پناغی، ل. (۱۳۸۸). تأثیر آموزش برنامه "ارتقای رشد روانی-اجتماعی کودک از طریق بهبود تعامل مادر-کودک" بر خود اثرمندی والدگری و رابطه مادر و کودک زیر سه سال. *پژوهش در سلامت روان‌شناختی*، ۳(۳)، ۵۸-۴۹.

<http://rph.khu.ac.ir/article-1-115-fa.html>

توسلی‌زاده، ر.، حسینی، س.، امیری، ح.، و عارفی، م. (۱۴۰۱). ارائه مدل اختلالات یادگیری بر اساس ارتباط با والدین و کمال‌گرایی. *خانواده درمانی کاربردی*، ۱۲(۱)، ۷۲۳-۵۶.

[DOI:10.22034/aftj.2022.289386.1103]

پرنده، ز.، دادیان فلاورجانی، ن. (۱۴۰۱). اثربخشی درمان فراتشخیصی بر بهبود راهکارهای مقابله با استرس و رابطه والد کودک در مادران پسران مبتلا به اختلال نافرمانی مقابله جویانه. *اولین همایش بین‌المللی علوم تربیتی، مشاوره، روان‌شناسی و علوم اجتماعی، همدان*.

<https://civilica.com/doc/1636499>

دریکوند، م.، دانش پایه، م. و نخستین روحی، ن. (۱۴۰۳). الگوی ساختاری سازگاری بر اساس تصویربندی با نقش میانجی راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در دانش‌آموزان نوجوان. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۳(۱)، ۳۹-۲۵.

https://jssp.uma.ac.ir/article_2914.html?lang=en

زمستانی، م. (۱۴۰۲). مقایسه راهبردهای تنظیم هیجان و عدم تحمل بلا تکلیفی در مادران کودکان با و بدون ناتوانی‌های یادگیری خاص. *ناتوانی‌های یادگیری*، ۱۲(۳)، ۴۹-۳۸.

[DOI:10.22098/jld.2023.12555.2077]

شفیعی، س.، هاشمی رزینی، ه.، و شاهقلیان، م. (۱۳۹۷). نقش تعامل والد-کودک و الگوی پردازش حسی در پیش‌بینی مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی کودکان، *کودکان/استثنایی*، ۱۸(۱)، ۱۹-۳۲.

<http://joec.ir/article-1-603-fa.html>

علوی، ز.، قاسم‌زاده، س.، ارجمندنی، ع.، لواسانی، م.، و وکیلی، س. (۱۴۰۱). اثربخشی برنامه یکپارچه درمان فراتشخیصی بر تنظیم هیجان دانش‌آموزان کودک مضطرب و شیوه‌های فرزندپروری مادران آن‌ها. *مطالعات روان‌شناختی*، ۱۸(۲)، ۳۴-۲۱.

https://psychstudies.alzahra.ac.ir/article_6426.html

عصاره، ن.، پیرانی، ذ. و زنگنه مطلق، ف. (۱۴۰۳). هم‌سنجی اثربخشی آموزش خوددلسوزی شناختی و تنظیم هیجان بر خودتنظیمی انگیزشی و کارکرد اجتماعی و انطباقی دانش‌آموزان دختر مبتلا به اضطراب. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۳(۱)، ۶۳-۷۶.

https://jssp.uma.ac.ir/article_2907.html?lang=en

قاسم‌پور، ع.، ایل بیگی، ر.، شهناز، حسن‌زاده، سعید (۱۳۹۱). خصوصیات روان‌سنجی پرسشنامه تنظیم هیجانی گراس و جان در یک نمونه ایرانی. *ششمین همایش بهداشت روانی دانشجویان، دانشگاه گیلان*، ۷۲۴-۷۲۲.

<https://elmnet.ir/doc/470108998-71994>

حائری، م.، بشارت، م.، احمدوند شاهرودی، م.، و رضانی مقدم آرنانی، ف. (۱۴۰۱). مقایسه تکانشوری، استحکام من، ناگویی هیجانی و حمایت اجتماعی ادراک‌شده در معنادان ادامه‌دهنده و رهاکننده درمان، *روان‌شناسی کاربردی*، ۱۶(۲)، ۱۳۳-۱۵۶.

<https://civilica.com/doc/1449962>

محمدی، ر.، تقی‌پور، ب.، بزرگران، ر.، صلح‌جو، ه.، رحیمی، س.، جوکار، س. (۱۴۰۱). اثر بخشی آموزش تنظیم هیجان بر نشخوارفکری و ادراک کنترل اضطراب دانش‌آموزان مبتلا به اختلال اضطراب اجتماعی، *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۱(۴)، ۱۴۱-۱۳۰.

https://jssp.uma.ac.ir/article_2044.html?lang=en

نیکبخت، ن.، کیخسروانی، م.، دیره، ع. و پوالدی ریشه‌ری، ع. (۱۴۰۳). مقایسه اثربخشی برنامه توانبخشی شناختی مبتنی بر حافظه آینده‌نگر و برنامه تنظیم هیجان بر کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان با اختلال نارسایی توجه و بیش‌فعالی. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۳(۱)، ۱۱۲-۱۲۳.

https://jssp.uma.ac.ir/article_2941.html?lang=en

References

- Alavi, Z., Ghasemzadeh, S., Arjmandnia, A. A., Lavasani, M. G., & Vakili, S. (2022). The Effectiveness of Unified Protocol for Transdiagnostic Treatment on Emotion Regulation in Anxious Pupils and Parenting Methods of Their Mothers. *Psychological Studies, 18*(2), 21-34. [Persian]. [DOI:10.22051/psy.2022.39074.2563]
- Abareshi Z, Tahmasian K, Mazaheri M A, Panaghi L. (2009). The impact of psychosocial Child Development training program, done through improvement of mother-child interaction, on parental self-efficacy and relationship between mother and child under three. *Research in Psychological Health, 3* (3), 49-58. [Persian] <http://rph.khu.ac.ir/article-1-115-fa.html>
- Alavi, Z., Ghasemzadeh, S., Arjmandnia, A. A., Lavasani, M., & Vakili, S. (2022). The Effectiveness of the Unified Transdiagnostic Treatment Protocol on the Social Skills of Students with Anxiety Disorders and the Self-Efficacy of their Mothers. *Applied Psychological Research, 13*(3), 225-241. [Persian]. [DOI:10.22051/psy.2022.39074.2563]
- Ashena, M, S., Besharat, M A, Malihialzuckerini S, Rafezi Z. (2021). The effectiveness of unified transdiagnostic therapy on strategies cognitive emotion regulation in mothers of children with cancer. *Psychological Science. 20*(104), 1383-1402. [Persian]. <http://psychologicalscience.ir/article-1-1104-fa.html>
- Ariapooran, S., & Narimani, M. (2021). Prevalence of Depression in Children with Specific Learning Disorder: The Role of Child-Parent and Child-Teacher Relationship. *Learning Disabilities, 10*(3), 300-315. [DOI:10.32598/JLD.10.3.1]
- Asareh, N., Pirani, Z. & Zanganeh Motlagh, F. (2024). Evaluating the effectiveness of cognitive self-compassion and emotion regulation training on motivational self-regulation and social and adaptive functioning of female students with anxiety. *Journal of School Psychology and Institutions, 13* (1), 63-76. https://jssp.uma.ac.ir/article_2907.html?lang=en
- Auriemma, D. L., Ding, Y., Zhang, C., Rabinowitz, M., Shen, Y., & Lantier-Galatas, K. (2022). Parenting Stress in Parents of Children with Learning Disabilities: Effects of Cognitions and Coping Styles. *Learning Disabilities Research & Practice, 37*(1), 51-63. [DOI.org/10.1111/ldrp.12265]
- Brianna, S., Fumiko, H., Caroline, G, R. (2024). Stress, resilience, and emotional well-being in children and adolescents with specific learning disabilities, *Current Opinion in Behavioral Sciences, 18*(1), 101-410 [DOI:10.1016/j.cobeha.2024.101410]
- Barlow, D. H., Harris, B. A., Eustis, E. H., & Farchione, T. J. (2020). The unified protocol for transdiagnostic treatment of emotional disorders. *World Psychiatry, 19*(2)245-246. [DOI:10.1002/wps.20748]
- Barlow, D. H., Fairholme, C. P., Ellard, K. K., Boisseau, C. L., Allen, L. B & ,Ehrenreich-May, J. (2011). Unified protocol for transdiagnostic treatment of emotional disorders: Therapist guide. Oxford: New York <https://psycnet.apa.org/record/2012-25743-000>
- Bemmouna, D., & Weiner, L. (2023). Linehan's biosocial model applied to emotion dysregulation in autism: a narrative review of the literature and an illustrative case conceptualization. *Frontiers in psychiatry, 14*(1), 123-811. [DOI:10.3389/fpsy.2023.1238116]
- Chen N, Zhao K, Chen IH, Liu G. (2023). The influence of parent-child relationships on the learning adaptability of left-behind children: the mediating role of peer attachment and the moderating role of separation duration. *Frontiers in Psychology. 14*(1),108-233. [DOI: 10.3389/fpsyg.2023.1108993.]
- Celleri, M., Cremades, C., Etchevers, M. et al. (2023). Effectiveness of the Unified Protocol for the transdiagnostic treatment of emotional disorders in online and group format in Argentina: study protocol for a randomized controlled trial. *Trials 24*(1), 637. [DOI:10.1186/s13063-023-07428-4]
- Derikvand, M., Danesh Paye, M. & Nokhostin Ruhi, N. (2024). The structural model of adjustment based on body image with the mediating role of cognitive emotion regulation strategies in adolescent students. *Journal of School Psychology and Institutions, 13* (1), 25-39. https://jssp.uma.ac.ir/article_2914.html?lang=en
- Ghasempour, A., Ilbeigi, R., S, Hassanzadeh, S. (2012). Psychometric Properties of Gross and John's Emotion Regulation Questionnaire in an Iranian Sample. 6th Conference on Students' Mental Health, University of Guilan, 722-724. [Persian]. <https://elmnnet.ir/doc/470108998-71994>
- Ghasemzadeh, S., & Naghsh, Z. (2020). Effectiveness of Unified Protocols for Transdiagnostic Treatment in Emotion Regulation of Mothers and Anxiety of Children with Type I Diabetes. [DOI:10.1016/j.ijporl.2023.111490]
- Gross, J. J., & Thompson, R. A. (2007). Emotion regulation: Conceptual foundations. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 3-24). New York: Guilford Press. <https://psycnet.apa.org/record/2007-01392-001>
- Gross, J. J., & John, O. P. (2003). Individual difference in two emotion regulation processes: Implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology, 85*, 348-362. <https://psycnet.apa.org/record/2007-01392-001>
- Haeri, M., Besharat, M. A., Ahmadvand Shahverdi, M., & Ramezani Moghadam Arani, F. (2022). Comparison of Impulsiveness, Ego strength, Alexithymia and Perceived Social Support in Addicts Who Continue Treatment and Those Who Quit. *Applied Psychology, 16*(2), 156-133. [Persian]. [DOI: 10.52547/apsy.2021.223267.1113]
- Haslam, D., Poniman, C., Filus, A., Sumargi, A., Boediman, L. (2020). Parenting style, child emotion regulation and behavioral problems: The moderating role of cultural values in Australia and Indonesia. *Marriage & Family Review, 56*(4), 320-34. [DOI:10.1080/01494929.2020.1712573]

- Hronis, A., Roberts, R., Roberts, L. et al. (2022) Cognitive Behavioural Therapy for children and adolescents with intellectual disability and anxiety: a therapist manual. *Discov Psychology* 2, 24. [DOI:10.1007/s44202-021-00017-z]
- Finardi, G., Paleari, F.G. & Fincham, F. D.(2022) Parenting a Child with Learning Disabilities: Mothers' Self-Forgiveness, Well-Being, and Parental Behaviors. *Child Fam Study*, 2454–2471. [DOI:10.1007/s10826-022-02395-x]
- Frosch, C. A., Schoppe-Sullivan, S. J., O'Banion, D. D.,(2021) Parenting and Child Development: A Relational Health Perspective. *American Journal of Lifestyle Medicine*.15(1), 45-59. [DOI:10.1177/1559827619849028]
- Kennedy, S. M., Tonarely, N. A., Halliday, E., & Ehrenreich-May, J. (2022). A person-centered approach to understanding heterogeneity of youth receiving transdiagnostic treatment for emotional disorders. *consulting and clinical psychology*, 90(3), 234–245. [DOI:10.1037/ccp0000710]
- Kleinschlömer, P., & Krapf, S. (2023). Parental separation and children's well-being: Does the quality of parent-child relationships moderate the effect, *Social and Personal Relationships*, 40(12), 4197-4218. [DOI:10.1177/02654075231201564]
- Martin, L. N., Renshaw, K. D., Mauro, K. L. (2023). Intergenerational Effects of Childhood Maltreatment: Role of Emotion Dysregulation and Emotion Socialization. *Child Fam Study*, 32(2), 2187–2197 [DOI:10.1007/s10826-023-02608-x]
- Mehrdadfar, M., Ghasemzadeh, S., Ghojari-Bonab, B., Hasanzadeh, S., & Vakili, S. (2023). Effectiveness of unified protocols for online transdiagnostic treatment on social-emotional skills and parent-child interaction in school-aged children with cochlear implants. *pediatric otorhinolaryngology*, 167(1), 111490. [DOI:10.1016/j.jiporl.2023.111490]
- Mohammadi, R., Taghipour, B., Barzegaran, R., Solhjoui, S., Rahimi, S. & Jokar, S. (2023). The effectiveness of emotion regulation training on rumination and perception of anxiety control in students with social anxiety disorder. *Journal of School Psychology and Institutions*, 11(4), 130-141. https://jisp.uma.ac.ir/article_2044.html?lang=en
- Nikbakht, N., Keykhosrovan, M., Deyreh, E. & Pooladi Rishehri, A. (2024). Comparison of the effectiveness of cognitive rehabilitation program based on prospective memory and emotion regulation program on behavioral problems of students with attention deficit hyperactivity disorder. *Journal of School Psychology and Institutions*, 13 (1), 112-123. https://jisp.uma.ac.ir/article_2941.html?lang=en
- Parandeh, Z. & DadianFalavarjani, N. (2022). The Effectiveness of Transdiagnostic Therapy on Improving Coping Strategies with Stress and Parent-Child Relationship in Mothers of Boys with Oppositional Defiant Disorder, The first international conference of educational sciences, counseling, psychology and social sciences·Hamadan. [Persian] <https://civilica.com/doc/1636499/>
- Pianta, R. C. (1994). Patterns of relationships between children and kindergarten teacher. *school psychology*, 32(2), 15-32. [DOI:10.1016/0022-4405(94)90026-4]
- Quintero, J., Alvarez-Perez, P. A., & Restrepo-Escobar, S. M. (2020).The self control skills and age self-regulation preschool. *Neuroeducation*, 2(2): 66-75. [DOI.org/10.1344/joned.v2i2.37387]
- Riemersma, I., Van Santvoort, F., Van Doesum, K. M., Hosman, C. H., Janssens, J. M., Van Der Zanden, R. P., & Otten, R. (2022). 'You are Okay': Effects of a support and educational program for children with mild intellectual disability and their parents with mental health concerns. *Intellectual Disabilities*, 26(1), 70-89. [DOI:10.1186/s12888-015-0698-0]
- Sakiris, N., & Berle, D. (2019). A systematic review and meta-analysis of the Unified Protocol as a transdiagnostic emotion regulation based intervention. *Clinical Psychology Review*, 72, 101751. [DOI.org/10.1016/j.cpr.2019.101751]
- Salgó E, Bajzát B, Unoka Z.(2021) Schema modes and their associations with emotion regulation, mindfulness, and self-compassion among patients with personality disorders. *Borderline Personal Disorder Emotional Dysregulation* 8(1):19. [DOI.org/10.1186/s12888-015-0698-0]
- Shafiee, S., Hashemirazini, H., Shahgholian, M.(2018). The Role of Parent-Child Interaction and Sensory Processing Pattern in Predicting Children's Internalizing and Externalizing Problems. *Ecepcional Children*; 18 (1), 19-32. <http://joec.ir/article-1-603-fa.html>
- TrongDam, V. A., Do, H. N., Thi Vu, T. B., Vu, K. L., Do, H. M., Thi Nguyen, N. T., Nguyen, T. T., Thi Vu, T. M., Thi Nguyen, T. P., Auquier, P., Boyer, L., Fond, G., Latkin, C. A., Ho, C. S. H., & Ho, R. C. M. (2023). Associations between parent-child relationship, self-esteem, and resilience with life satisfaction and mental wellbeing of adolescents. *Frontiers in public health*, 11, 1012337. [DOI:10.3389/fpubh.2023.1012337]
- Tavasoli, R., hosseini, S., Amiri, H., & Arefi, M. (2022). A Model for Learning Disorders based on the Relationship with Parents and Perfectionism. *Applied Family Therapy*, 3(1), 56-72. [Persian]. [DOI: 10.22034/afj.2022.289386.1103]
- Vashi, N., Bohr, Y. & Weiss, J. A. (2023).Transdiagnostic Symptoms in Children with Neurodevelopmental Disabilities and Perceived Parent-Child Relationship Quality: A Pilot Study. *J Child Fam Stud*, 32, 3472–3481 [DOI:10.1007/s10826-023-02570-8]
- Xu, X., Spinrad, T. L., Cookston, J. T. (2020). The Relations of Parental Emotion Dysregulation and Emotion Socialization to Young Adults' Emotion Dysregulation. *Child Fam Stud*, 29(1), 725–737 [DOI:10.1007/s10826-019-01619-x]
- Young, K. S., Sandman, C. F., Craske, M, G. (2019) Positive and negative emotion regulation in adolescence: links to anxiety and depression. *Brain Science*. 9(4):76-54. [DOI:10.3390/brainsci9040076]
- Zidan, M. (2023). Learning Difficulties Theories And Solutions, *Humanities And Literature*, 1(7). [DOI: 10.5281/zenodo.7992073]
- Zimmer-Gembeck, M. J., Rudolph, J., Kerin, J., & Bohadana-Brown, G. (2022). Parent emotional regulation: A meta-analytic review of its association with parenting and child adjustment. *Behavioral Development*, 46(1), 63-82. [DOI:10.1177/01650254211051086]